

234.

VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN
RAPORTEURS over het ontwerp van wet tot wijziging
van de Crisispachtwet 1932.

Bij het afdelingsonderzoek van dit wetsontwerp verklaarden zeer vele leden, dat zij zich goed daarmee konden vereenigen, omdat het eene betere verdeling van het risico tusschen verpachters en pachters beoogt en de voorgestelde wijzigingen even zoovele verbeteringen zijn.

Ook de spoed, door de Regeering betracht ten aanzien van het aanbrenge van deze noodzakelijke verbeteringen, vond toejuiching.

Eenigen der leden, hier aan het woord, konden echter niet instemmen met de hier en daar vernomen opvatting, als zouden de pachters door het tot stand komen van dit wetsontwerp in eenen veel beteren toestand komen. Zij achtten die meening zeer overdreven.

Andere leden brachten in herinnering de bij de behandeling der in deze Kamer verworpen Pachtwet gemaakte opmerking, dat de boeren niet zoo licht den weg van rechten plegen in te slaan en dat er daarom weinig bezwaar tegen bestond, dat hun daartoe bij die wet zoo dikwijls gelegenheid werd gegeven. Naar het oordeel dezer leden was thans wel uit de praktijk der Crisispachtwet gebleken, hoe onjuist die meening is geweest.

Hiertegenover werd echter anderzijds de opmerking gemaakt, dat beide gevallen niet met elkander kunnen worden vergeleken, omdat de Crisispachtwet buitengewone omstandigheden op het oog heeft en de verworpen Pachtwet voor normale omstandigheden moest dienen.

Of aan alle tegen de Crisispachtwet 1932 gerezen bezwaren door dit wetsontwerp wordt tegemoet gekomen, werd door sommige leden betwijfeld. Zoo hadden eenige leden gaarne een eisch zien gesteld, dat de bijzittende leden moeten worden beëdigd. Wie in zulke gewichtige zaken rechtsprekt, moet, volgens hen, worden beëdigd; dit geeft een waarborg te meer tegen lichtvaardige uitspraken.

Eenige leden, hoewel met de verbetering der wet ingenomen, hadden gaarne gezien, dat ook de norm betreffende den welstand van partijen ware verruimd. Dat geen recht van appèl is voorgesteld, werd door hen toegejuicht.

Het gemis van het recht van hooger beroep van de beslissingen, in het tweede lid van het bestaande art. 8 bedoeld, werd door andere leden echter eene leemte genoemd. Dit recht dient, volgens hen, te worden gegeven, niet alleen omdat in zaken van groot gewicht voor partijen eené hoogere instantie mogelijk moet zijn, maar ook ter bevordering van uniformiteit in de beslissingen. Aan cassatie in het belang der wet hebben partijen toch niets. Deze leden konden dan ook zich volkomen vereenigen met hetgeen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal omtrent de wenschelijkheid van het hooger beroep is betoogd door Mr. KNOTTENBELT (*Handelingen*, blz. 1910 en vlg.).

Weder andere leden, hoewel niet afkeerig van het mogelijk maken van hooger beroep, hadden toch ook oog voor de daaraan verbonden bezwaren. Zoo zou het niet goed mogelijk zijn de Rechtbanken te belasten met de beslissing in hooger beroep van uitspraken der kamers voor crisis-pachtzaken, waarbij niet alleen door leden — maar ook door deskundigen — recht wordt gesproken. Daarom zou de hoogere instantie eveneens moeten bestaan uit daartoe ingestelde kamers, waarvan eveneens deskundigen deel uitmaken. Eene zoodanige kamer voor het geheele land zou weliswaar aanbeveling verdienen, maar daaraan zijn bezwaren verbonden, zoowel wegens overlading met werk als wegens de kosten van verplaatsing voor de deskundige leden. De instelling van meer dan één kamer van beroep zou afstuiten op de hoogere kosten en bovendien de gewenschte uniformiteit niet steeds brengen.

Sommige leden waren van oordeel, dat ten gevolge van de bij dit wetsontwerp voorgestelde wijzigingen, vooral van die, welke bij Nota van Wijziging daarin zijn gebracht, het in het vervolg geen zin meer zal hebben om nog te spreken van: „de kamer voor crisis-pachtzaken van het Kantongerecht”, daar de invoering van het onderhavige wijzigingsontwerp ten gevolge zal hebben, dat er zal zijn eene „kamer voor crisis-pachtzaken”, die met de bestaande Kantongerechten slechts in zooverre in verband zal staan, dat haar adres zal zijn een bestaand kantonrechtsgebouw en dat haar voorzitter zal zijn de Kantonrechter.

Immers de kamer voor crisis-pachtzaken zal het zijn, die in het vervolg alles zal hebben te regelen en te beslissen, wat met de vaststelling van de vóór 1 Januari 1932 bedongen pachtprizen verband houdt; de alleen rechtsprekende Kantonrechter als zoodanig wordt toch bij dit wetsontwerp geheel uitgeschakeld.

Alzoo zal alles, wat bij verschillende wetten en reglementen op de kantonnale rechtspraak is bepaald, niet van toepassing zijn op de rechtspraak van de kamer voor crisis-pachtzaken, zoodat het zelfs de vraag zou kunnen zijn, of de griffiers der Kantongerechten wel verplicht zouden zijn de kamer voor crisis-pachtzaken bij te staan, ten ware het bij dit wetsontwerp in art. 3 voorgestelde, om in het vervolg te spreken van „kamer voor crisis-pachtzaken van het Kantongerecht”, en in art. 4 „van den Griffier”, als argument zou kunnen worden aangebracht, dat de griffier ook bij de kamer voor crisis-pachtzaken heeft te fungeeren.

De leden, hier aan het woord, meenden goed te doen, met het oog op de uitvoering van het onderhavige wetsontwerp in de praktijk, hierop de aandacht te vestigen, opdat de Regeering nog kunne doen blijken, welke hare zienswijze dienaangaande is.

Nu, als reeds is opgemerkt, de Kantonrechter als alleen rechtsprekende rechter geheel wordt uitgeschakeld, hadden deze leden het juist gevonden, dat in het gewijzigd art. 10 der bestaande wet in de plaats van „het Kantongerecht” ware gesproken geworden van „de kamer voor crisis-pachtzaken”.

Eene regeling, als bij de artt. 2 en 3 van het wetsontwerp wordt voorgesteld, achtten eenige leden voor de toekomst geen aanbevelenswaardige wijze van wetgeving. Toch konden zij die aanvaarden, omdat anders, tengevolge van het arrest van den Hoogen Raad van 14 November 1932, de tuinders, tegen de bedoeling van den wetgever in, zouden blijven buiten de Crisispachtwet 1932.

Aldus vastgesteld den 22sten Maart 1933.

VAN DER HOEVEN.
HEERKENS THIJSSSEN.
DE SAVORNIN LOHMAN.
JANSSEN.
VAN SASSE VAN YSSELT.

234.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOR-
TEURS over het ontwerp van wet tot wijziging van
de Crisispachtwet 1932.

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Het was den ondergeteekenden aangenaam te vernemen, dat zeer vele leden de voorgestelde wijzigingen even zoovele verbeteringen oordeelden en zich daarmee dan ook goed konden vereenigen.

Inderdaad hebben de ondergeteekenden eene spoedige totstandkoming der noodige voorzieningen zooveel doenlijk bevorderd. Zij zullen ook, mocht het ontwerp tot wet worden verheven, eene zeer spoedige inwerkingtreding nastreven.

Eene snellere afwikkeling van zaken, welke het ontwerp mede beoogt, is ook in het welbegrepen belang der pachters. Doch bovenal worden de pachters gebaat, nu de Crisispachtwet, welke naar de Hooge Raad besliste niet geldt voor den tuinbouw, ook op dezen tak van bodemcultuur toepasselijk wordt verklaard.

Uit de praktijk der Crisispachtwet is wel gebleken, dat vele pachters een beroep op de kamers voor crisispachtzaken doen. Doch het schijnt den ondergeteekenden niet juist daaruit eene zekere conclusie te trekken ten aanzien van eene pachtwet, welke bestemd zou wezen te gelden voor normale omstandigheden. Terecht wordt hierop reeds in het Voorloopig Verslag gewezen.

Om beëdiging van de bijzittende leden der kamers voor crisispachtzaken dwingend voor te schrijven, ware wetswijziging niet noodig. Zoodanig voorschrift zou kunnen worden gesteld bij algemeenen maatregel van bestuur (art. 11 Crisispachtwet). Intusschen is het de vraag of de praktijk wel uitgewezen heeft, dat het noodzakelijk is beëdiging alsnog verplicht te stellen.

Met den welstand van partijen houdt het ontwerp meer rekening dan de geldende wet: immers het voorgestelde nieuwe lid van art. 6 Crisispachtwet heeft daarop betrekking. Het ware echter niet juist den subjectieven factor van den welstand op den voorgrond te stellen, zooals door de „eenige leden” wellicht wordt bedoeld. Uit de omstandigheid, dat het remissierecht het karakter van eene tegemoetkoming heeft, blijkt overigens reeds, dat de subjectieve factor ook onder de geldende wet niet geheel is uitgeschakeld.

De quaestie van het appèlrecht is inderdaad moeilijk. Er zijn verschillende argumenten voor en tegen zoodanig recht. De rede van mr. KNOTTENBELT in de Tweede Kamer vóór appèl is niet onweersproken gebleven, ook niet door den eerst-ondergeteekende (*Handelingen*, blz. 1914 en 1915), die, hoewel voor de grondbeginselen van de rechtszekerheid alles gevoelende, in dit geval de bezwaren van het appèl sterker voelt wegen.

In dit verband mogen de ondergeteekenden nog eene opmerking maken over de cassatie in het belang der wet. Het is juist, dat de in het belang der wet gegeven uitspraak niet „eenig nadeel kan toebrengen aan de regten door partijen verkregen” (art. 98 der wet op de Rechtsbel. Org. en het Beleid der Just.). Maar zoodanige beslissing kan toch voor de praktijk der wet van groote betekenis wezen, zooals trouwens reeds blijkt uit het feit, dat juist eene beslissing van den Hoogen Raad „in het belang der wet” de directe aanleiding is geweest tot de indiening van het onderhavige ontwerp van wet. Daar de lagere colleges zich naar de zienswijze van den Hoogen Raad plegen te voegen, kunnen ook de in het belang der wet gegeven uitspraken bijdragen tot uniformiteit in principieele kwesties.

Door sommige leden is betoogd, dat het geen zin meer heeft om nog te spreken van „de kamer voor crisis-pachtzaken bij het kantongerecht”, daar bij de nieuwe regeling de kamer voor crisis-pachtzaken slechts in zooverre met de bestaande kantongerechten in verband zal staan, dat haar adres zal zijn een bestaand kantongerecht en dat haar voorzitter zal zijn de kantonrechter. Hieruit wordt dan de gevolgtrekking gemaakt, dat de voor de kantonnale rechtspraak geldende regelen niet gelden voor de kamers voor crisispachtzaken en dat de griffiers van de kantongerechten zelfs wellicht niet verplicht zouden wezen deze kamers bij te staan.

De ondergeteekenden kunnen met dit betoog geenszins instemmen. De conclusie is niet juist, omdat het uitgangspunt verkeerd is. De wet spreekt juist met opzet van kamers voor crisispachtzaken bij het kantongerecht. Men heeft hier te doen met eene meervoudige kamer van het kantongerecht, in zekeren zin een tegenhanger van eene enkelvoudige kamer der rechtbank. Terwijl het kantongerecht als regel uit eene enkelvoudige kamer bestaat, is er voor de crisispachtzaken eene meervoudige kamer. Voor de behandeling van die zaken bestaat de kantonnale rechter uit den kantonrechter in engeren zin en twee leden-deskundigen. Deze figuur is mogelijk geworden door art. 156 der Grondwet in zijne huidige redactie. Met voordacht is de kamer voor crisispachtzaken op deze wijze in de rechterlijke organisatie opgenomen. Een eerste gevolg hiervan is, dat cassatie in het belang der wet überhaupt mogelijk is: er is immers eene uitspraak van het kantongerecht (te vergel. artt. 95 vlg. Wet R. O.). Een ander gevolg is, dat de griffier, die den kantonrechter bijstaat, zelfs al zou art. 4 van den griffier geen melding maken, ook als zoodanig optreedt bij de kamer voor crisispachtzaken. En algemeen geldt, dat de procedure voor de kamer voor crisispachtzaken is eene gewone request-procedure. Dit laatste leidt echter niet tot zeer vele consequenties, vermits eenerzijds voor eene request-procedure in het algemeen bepaalde voorschriften niet zijn gegeven, anderzijds de Crisispachtwet voor deze procedure eenige bepalingen bevat.

Hieruit volgt tevens, dat in art. 10 der Crisispachtwet gerustelijk van „kantongerecht” kan worden gesproken, omdat de kamer voor crisispachtzaken niet anders is dan het kantongerecht in zijne voor de behandeling van zoodanige zaken vereischte samenstelling.

De artt. 2 en 3 van het wetsontwerp kunnen inderdaad niet worden gemist.

De Minister van Justitie,

J. DONNER.

*De Minister van Economische Zaken
en Arbeid,*

T. J. VERSCHUUR.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit antwoord aan de Kamer haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld den 25sten Maart 1933.

VAN DER HOEVEN.

HEERKENS THIJSSSEN.

DE SAVORNIN LOHMAN.

JANSSEN.

VAN SASSE VAN YSSELT.